

MÁS NYELVEN BESZÉLEK – HOGYAN ÉRTSÜK MEG EGYMÁST?

SZKB_103_08

LÁZÁR ERVIN
A NYÚL MINT TOLMÁCS
CÍMŰ MESÉJE

A modul szerzője: Nagy Erika

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

3. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Játék					
A	<p>Irányítás szavak nélkül: a csoport egyik tagja szavak nélkül, jelzésekkel, mutogatással valamire utasítja egyik társát, aki végrehajtja az utasítást. A nézők elmondják, hogy mi tetszett különösen a játékban. A feladat körbejár: mindenki lesz utasítást adó, végrehajtó, néző.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Ráhangolás Metakommunikációs jelek alkalmazása, megértése</p>	<p>Kooperatív tanulás – szóforgó</p>		<p>P1 (Irányítás szavak nélkül)</p>
I/b Saját élmény megosztása					
A	<p>A gyerekek egymásnak válaszolnak a tanító által feltett kérdésre: „Találkoztál már olyan külföldiekkel, akiknek nem ismerted a nyelvét? Hogyan próbáltad megértetni magad?” A gyerekek kiválasztják a csoportból a legérdekesebb választ, majd megosztják a társaikkal.</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>A metakommunikáció tudatosítása Kompromisszum-készség</p>	<p>Kooperatív tanulás – háromlépcsős interjú, csoportszóforgó</p>		

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. AZ ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a A mese megismerése					
A	<p>A gyerekek elolvassák a mesét. A tanító megkéri őket, hogy olvasás után húzzák alá a párbeszédese részeket. A gyerekek ezután olyan részeket keresnek és húznak alá zölddel a szövegben, amelyekben emberi tulajdonságokkal ruházza fel az elbeszélő a szereplőit. Ellenőrzés: ha a csoportból elkészült két tanuló, összehasonlítják az aláhúzott részeket, majd segítenek a lassabban haladó csoporttársaknak. Az osztály a szöveggel kapcsolatos első benyomásokról beszélget.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>A mese megismerése Lényegkiemelés Olvasási készség A szereplők szándékának megismerése</p>	<p>Önálló munka – olvasás</p> <p>Páros, illetve csoportmunka</p> <p>Egész osztály együtt – megbeszélés</p>	<p>D1 (<i>A Nyúl mint tolmács</i> – befejezés nélküli szöveg) Zöld ceruza</p>	<p>P2 (A mese teljes szövege)</p>

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b A mese feldolgozása					
A	<p>A mesét négy részre osztva a csoport minden tagja elolvas egy részt, és aláhúzza kézzel azokat a kifejezéseket, amelyekkel az elbeszélő pontosan leírja egy-egy szereplő mozdulatait és azt, hogy hogyan „beszél”.</p> <p>A csoporttagok megosztják egymással gondolataikat. Ezután mindenki bejelöli az aláhúzásokat minden részben.</p> <p>Időkitöltő: a gyerekek piros mosolygóssal jelölik meg a vicces mondatokat.</p> <p>Az osztály ellenőrzi, kiegészíti a csoportok munkáját.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>A szöveg előkészítése a dramatizálásra</p> <p>Szövegalkotás</p> <p>Információátadás</p>	<p>Önálló munka</p> <p>Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportforgó</p>	<p>D1 (A <i>Nyúl mint tolmács</i> – befejezés nélküli szöveg)</p> <p>Kék ceruza</p>	
II/c A mese megjelenítése					
A	<p>A mese második részletét megjelenítik a gyerekek úgy, hogy megváltoztatják a szereplők hozzáállását. A tanítótól a csoportok rövid instrukciót kapnak ahhoz, hogyan képzeljék el a szereplők érzelmi viszonyulását. (Ajánlás a D2 mellékletben.) A második részt eszerint játsszák el (magyar szavak nélkül). A csoport negyedik tagja a rendező.</p> <p>Az osztály megtekinti a csoportbemutatókat. A nézők megpróbálják kitalálni, melyik szereplő milyen hozzáállást, milyen érzelmi viszonyulást alakított.</p> <p>Az osztály megbeszéli, milyen eredménnyel végződött a párbeszéd.</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>Érzelmeinek kifejezése</p> <p>Metakommunikációs készség</p> <p>Kreativitás</p> <p>Konszenzusra való képesség</p>	<p>Csoportmunka</p> <p>Frontális osztálymunka – előadás</p> <p>Egész osztály együtt – megbeszélés</p>	<p>D2 (A szereplők tulajdonságai)</p>	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A csoportok választanak egy-egy részletet a meséből, és felkészülnek a megjelenítésére. A csoport negyedik tagja a rendező. Az osztály megtekinti a csoportbemutatókat. A csoportok egy-egy mondattal értékelik a látottakat. 15 perc	Az olvasottak reprodukálása Kreativitás Konszenzusra való képesség	Csoportmunka Frontális osztálymunka – előadás, megbeszélés		
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a A tapasztalatok összegzése, a mese befejezése					
A	A gyerekek külső és belső tulajdonságokat gyűjtve leírják, milyennek képzelik a szereplőket. Megbeszélik, mit miért gondolnak. A gyerekek néhány mondatot írnak arról, hogy szerintük hogyan végződött a jelenet. A legsikerültebbeket felolvassák az osztálynak. 15 perc	Értékek képviselője Humorérzék	Kooperatív tanulás – kerekasztal Önálló munka – fogalmazás Frontális osztálymunka – bemutatás	Lap a szereplők nevével, íróeszköz	
B	A mese befejezését a csoport alkotja meg közösen. Először megbeszélik az ötleteket, majd összegezik azokat. A jegyző leírja a befejezést. Minden csoport felolvassa a saját befejezését. 15 perc	Kompromisszum-készség Fantázia	Kooperatív tanulás – kupa-tanács, csoportszóforgó		

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Az órai munka értékelése					
A	A gyerekek „elkölthetnek egy húszast” a négy állításra aszerint, hogy a mai foglalkozáson ki melyiket érezte fontosabbnak, jobbnak. Felírják a cédulára a pontszámokat, majd összesítik a csoportpontokat. Ha marad idő, beszélgetnek a közös munkáról. 15 perc	Önértékelés A csoporttársak munkájának átgondolása	Kooperatív tanulás – „Költs el egy húszast!”	D3 (Mi volt ma?)	

MELLÉKLETEK

P1 IRÁNYÍTÁS SZAVAK NÉLKÜL

A játék akkor igazán hatékony, ha a témát is a gyerekek találják ki. Ha ez nem sikerülne, néhány ötlettel lehet segíteni őket:

Nem jó a levegő, nyisd ki az ablakot!
Fázom, csukd be az ablakot!
Hol a szemüvegem, keresd meg!
Éhes vagyok, adj egy kis ennivalót!
Locsold meg a virágot!
Söpörd fel a termet!
Tanuld meg a leckéd!
Kösd be a cipőd!

P2 A MESE TELJES SZÖVEGE

Lázár Ervin. *A Nyúl mint tolmács*

A tisztás szélén egy kerek képű Úritők vigyorgott. Nagyon tehetséges volt ebben a műfajban. Istenien tudott vigyorgni. Persze ez nem túlságosan lényeges. Mivelhogy a tisztáson éppen a Kecske reggelizett. Ő sem túl lényeges, de róla akarok mesélni.

A mese kezdetén, tehát most, egy időben a nem túl lényeges Úritők mesteri vigyorgásával, a Kecske azt mondta:

– Mek-mek.

Nos, ha tudnék kecskéül, ezen nyomban mondanám is, mit jelentett ez a mek-mek. A bökkenő az, hogy nem tudok kecskéül. Így hát

jelenthette azt is, hogy: „Hej, de jó ez a friss réti csenkesz!”, de azt is, hogy: „Mindig csak ez a vacak réti csenkesz! Unom.” Ez azonban most már sohasem derül ki, már csak azért se, mert az erdőből kilépett a Ló, megállt a tisztás szélén, és jó hangosan azt mondta:

– Nyihaha.

A Kecske fölkapta a fejét, egy darabig bámult a Lóra, mint borjú az új kapura. Aztán olyan nemtudomformán széttárta a két első lábát, jelezvén, hogy ebből a nyihahából egy kukkot sem ért.

– Mek-mek. – Majd kis gondolkodás után még hozzátette: – Mek.

A Ló megrántotta a vállát, egyúttal a fejét is rázta, s azt mondta:

– Nyihaha.

Ami jelenthette azt is, hogy „nem értem”, de esetleg azt is, hogy „jó napot”. Nem tudom. Sajnos, nem tudok lóul. Nagyobb baj, hogy a Kecske sem tudott. Közelebb léptek egymáshoz.

– Nyihaha, nyihaha – magyarázta a Ló.

– Mek-mek – próbálkozott a Kecske. Jó lassan, tagoltan mondta, hátha így megérti a Ló.

De nem értette.

A Kecske búsan vakarta a feje búbját, a Ló meg minden erejét összeszedve gondolkodott. Ettől még a szokásosnál is jobban kétfelé állt a füle. Aztán felderült a képe. Rájött, hogy tud egy kicsit számáru.

– I-ó, i-ó – mondta. A kiejtése nem volt ugyan tökéletes, de aki tud számáru, azért megértheti.

A Kecske azonban számáru sem tudott. De ha már a Ló idegen nyelven beszélt, ő sem akart szégyenben maradni, megszólalt birkaúl, azaz ahogy az előkelőbbek mondják: juhul.

– Beee – mondta.

A Ló rázta a fejét. Nem tudott birkául.

Már-már úgy tűnt, sohasem vergődnek zöldágra. Ekkor az Úritök észrevette a Nyulat, és kiáltozni kezdett neki. Úritökül. Erre az időre még a vigyorgást is abbahagyta.

A Nyúl, tekintve, hogy a legműveltebb állatok közé tartozott az erdőben (lám, úritökül is tudott), azon nyomban megértette, miről van szó, és méltóságteljes léptekkel közelebb jött. Legszívesebben futott volna, de hát ilyen nagy tudású állathoz, ugye, nem illik az ugrifüles futkározás.

– Na, csak mondjátok – mondta –, szerencsére én minden nyelven beszélek.

Ebbe a mondatba kicsit belepirult, mert az az igazság, hogy őzül éppen hogy csak makogott valamit, és sárgarigóul meg pacsirtául nem tudott egy kukkot sem.

De azért rendes kis állat volt, legalább elpirult, ha hazudott.

A Ló meg a Kecske nagyon megörült neki.

– Nyihaha – mondta a Ló.

– Mik-mek? Mik-mek? – kérdezte izgatottan a Nyulat a Kecske.

– Azt mondja, hogy mek-mek – tolmácsolta a Nyúl.

A Kecske arca földerült, és boldogan mondta:

– Mek-mek, mek-mek.

– Nyiha? Nyiha? – kérdezte most a Ló.

A Nyúl fordított.

Azt mondja a Kecske, hogy nyihaha – világosította fel a Lovat.

A Ló meg a Kecske összenevettek, és barátságosan lapogatták egymás lapockáját. Ezt a Kecske unta meg előbb. Karon fogta a Lovat, odaballagtak az Úritökhöz, és megették.

„Vajon jól fordítottam?” – tűnődött a Nyúl, és a homlokát ráncolta.